

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ ПРЕЗ 2015 Г. В ОБЛАСТ ПАЗАРДЖИК

Брой и структури на населението

Към 31 декември 2015 г. населението на област Пазарджик е 263 630 души, което представлява 3.7% от населението на България и нарежда областта на 7-мо място по брой на населението непосредствено след областите София (столица), Пловдив, Варна, Бургас, Стара Загора и Благоевград. В сравнение с 2014 г. населението на областта намалява с 2 919 души, или с 1.1% (за 2014 г. е било 266 549).

1. Население в област Пазарджик към 31.12. по години и пол

Години	(Брой)		
	Общо	Мъже	Жени
2013	269 287	132 375	136 912
2014	266 549	130 829	135 720
2015	263 630	129 319	134 311

Мъжете са 129 319 (49.1%), а жените - 134 311 (50.9%), или на 1 000 мъже се падат 1 039 жени.

Продължава процесът на остаряване на населението, който се изразява в увеличаване на дела на населението на 65 и повече навършени години.

В края на 2015 г. лицата на 65 и повече навършени години са 51 898, или 19.7% от населението в областта. В сравнение с 2014 г. делът на населението в тази възрастова група нараства с 0.5 процентни пункта.

Процесът на остаряване е по-силно изразен сред жените, отколкото сред мъжете. Относителният дял на жените на възраст над 65 години е 23.2%, а на мъжете - 16.0%. Тази разлика се дължи на по-високата смъртност сред мъжете и като следствие от нея по-ниската средна продължителност на живота при тях.

В регионален аспект делът на лицата на 65 и повече навършени години е най-висок в областите Видин (28.5%), Габрово (27.5%) и Ловеч (26.1%). Общо в осемнадесет области този дял е над средния за страната. Най-нисък е делът на възрастното население в областите София (столица) - 16.8%, Благоевград и Варна - по 18.0%. За област Пазарджик този показател е 19.7%.

Към 31.12.2015 г. децата до 15 години са 39 176, или 14.9% от общия брой на населението в област Пазарджик. За страната този показател е 14.0%.

Относителният дял на населението под 15 години е най-висок в областите Сливен - 18.1%, и Бургас - 15.3% от населението на областта. Общо в петнадесет области този дял е под общия за страната, като най-нисък е в област Габрово - 11.3%, следвана от област Смолян - 11.4%, и областите Перник и Кюстендил - съответно 11.8 и 11.9%.

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО – ЮГ

Към 31.12.2015 г. **общият коефициент на възрастова зависимост¹ в област Пазарджик е 52.8%**, при 52.4% за страната.

Това съотношение е по-благоприятно в градовете - 51.1%, отколкото в селата - 55.6%. Общо в двадесет и три области на страната този показател е над 50.0%, като най-неблагоприятно е съотношението в областите Видин (68.1%), Ловеч (64.9%) и Монтана (63.5%), а най-благоприятно - в областите София (столица) - 44.3%, Благоевград - 47.8%, и Кърджали - 48.5%.

Остаряването на населението води до повишаване на неговата **средна възраст**, която за област Пазарджик през 2015 година е 43.0 г., като при мъжете е 41.1 г., а при жените - 44.7 г.

Процесът на остаряване в област Пазарджик се проявява както в селата, така и в градовете, като в селата средната възраст на населението е с 1.2 години по-висока в сравнение с тази в градовете. В селата средната възраст на населението е 43.7 години, а в градовете - 42.5 години.

Тенденцията на остаряване на населението води до промени и в неговата основна възрастова структура - **под, във и над трудоспособна възраст**. Влияние върху съвкупностите на населението във и над трудоспособна възраст оказват както остаряването на населението, така и законодателните промени² при определянето на възрастовите граници при пенсиониране. За 2015 г. тези граници за населението в трудоспособна възраст се запазват както през 2014 г. - до навършването на 60 години и 8 месеца за жените и 63 години и 8 месеца за мъжете.

Населението в трудоспособна възраст към 31.12.2015 г. е 160 180 души или 60.8% от населението за област Пазарджик, като мъжете са 85 140, а жените - 75 040. Броят на трудоспособното население намалява с 2 478 души, или с 1.5% през 2015 г. спрямо предходната година.

Към края на 2015 г. в над трудоспособна възраст са 61 556 души, или 23.3%, а под трудоспособна възраст - 41 894 души, или 15.9% от населението на областта.

2. Население под, във и над трудоспособна възраст в област Пазарджик към 31.12. по години

(Брой)

Години	Общо	Възrastови групи		
		под трудоспособна възраст	във трудоспособна възраст	над трудоспособна възраст
2013	269 287	42 390	165 798	61 099
2014	266 549	42 398	162 658	61 493
2015	263 630	41 894	160 180	61 556

Възпроизводството на трудоспособното население се характеризира чрез **коефициента на демографско заместване**, който показва съотношението между броя на влизащите в трудоспособна възраст (15 - 19 години) и броя на излизащите от трудоспособна възраст (60 - 64 години). Към 31.12.2015 г. за област Пазарджик това съотношение е 71, при 63 за страната.

¹ Коефициентът на възрастова зависимост показва броя на лицата от населението в „зависимите“ възрасти (населението под 15 и на 65 и повече навършени години) на 100 лица от населението в „независимите“ възрасти (от 15 до 64 години). Изчислява се в проценти.

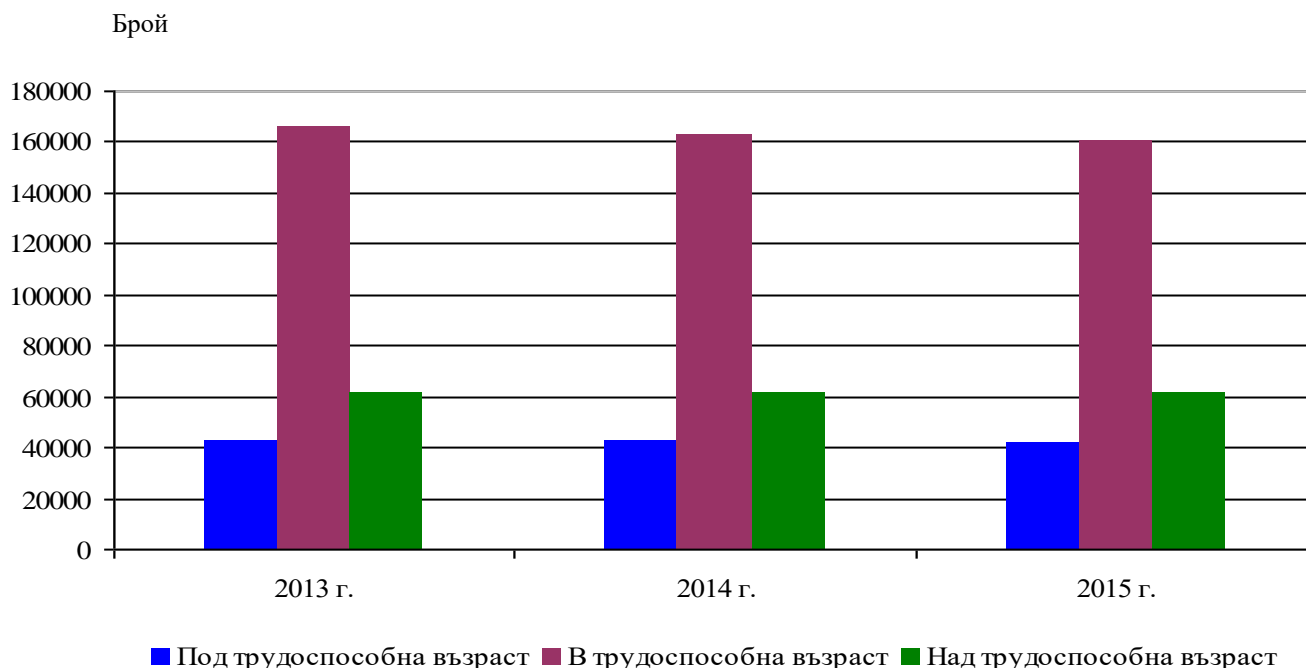
² Възрастовите граници за разпределение на населението по категориите под, във и над трудоспособна възраст са определени съгласно Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, приета с Постановление № 30 на МС (ДВ, бр. 21/17.03.2000 година).

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО – ЮГ

Най-благоприятно е това съотношение в областите Сливен - 80, Пазарджик - 71 и Шумен - 70. Най-нисък е този показател в областите Смолян - 47, и Габрово и Кюстендил, където 100 лица, излизайки от трудоспособна възраст, се заместват от 48 лица, влизайки в трудоспособна възраст.

Фиг.1. Население под, във и над трудоспособна възраст в област Пазарджик

Териториално разпределение на населението

Към края на 2015 г. населените места в България са 5 258, от които 257 са градове и 5 001 - села. Разпределението на населението по населени места в края на годината е резултат от неговото естествено и механично движение, а така също и от административните промени в селищната структура на страната. През 2015 г. с решения на Министерския съвет са закрити десет населени места, като пет от тях са присъединени към друго населено място.

Създадени са две нови населени места - с. Свети Спас, община Долна баня, и с. Попови ливади, община Гоце Делчев, както и една нова община в област Пазарджик - община Сърница.

Към края на годината населените места без население са 159. Най-голям е техният брой в областите Габрово, Велико Търново и Кърджали - съответно 61, 54 и 10.

С население над 100 хил. души са шест града в страната, в които живеят 33.5% от населението на страната.

Към края на 2015 г. страната е разделена на 6 статистически района, 28 области и 265 общини.

Най-малка по брой на населението е област Видин, в която живеят 91 235 души, или 1.3% от населението на страната, а най-голяма е област София (столица) - 1 319 804 души (18.4%).

В шестнадесет области населението е под 200 хил. души и общо в тях живеят 30.4% от

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО – ЮГ

населението на страната. С брой на населението от 200 хил. до 300 хил. души са шест области, които обхващат 20.4% от населението на страната. Шест са областите с брой на населението над 300 хил. души, като в първите три от тях - София (столица), Пловдив и Варна, живее повече от една трета от населението на страната (34.5%).

Само една област - София (столица), увеличава населението си през 2015 г. спрямо 2014 г. - с 0.2%. При всички останали области има намаление, като най-голямо е за областите Видин - 2.3%, и Смолян - 2.1%..

Към края на 2015 г. населените места в област Пазарджик са 117, от които 13 са градове и 104 - села. В три населени места, или в 2.6% живеят от 1 до 50 души. В съответствие с административно-териториалното устройство областта е разделена на 12 общини.

В края на 2015 г. в градовете живеят 164 445 души, или 62.4% от населението на областта, а в селата - 99 185 или 37.6%. Разпределението на населението между градовете и селата в края на годината е резултат от неговото естествено и механично движение.

С население над 10 хил. души са шест общини в областта, в които живее 85.7% от населението.

Най-малка по брой на населението е община Стрелча, в която живеят 4 691 души, или 1.8% от населението на областта, а най-голяма е община Пазарджик - 110 302 души (41.8%).

Основните фактори, които влияят върху измененията в броя и структурите на населението, са демографските процеси - раждаемост, смъртност и миграция.

Раждаемост

През 2015 г. в област Пазарджик са регистрирани 2 475 родени деца, като от тях **2 467 (99.7%) са живородени**. В сравнение с предходната година броят на живородените е намалял със 125 деца (за 2014 г. броят на живородените е 2 592 деца), или с 4.8%.

Броят на живородените момчета (1 293) е със 119 повече от този на живородените момичета (1 174), или на 1 000 момчета се падат 908 момичета.

Коефициентът на общата раждаемост³ през 2015 г. е 9.3 ‰, а през предходните 2014 и 2013 г. той е бил съответно 9.7‰. В градовете и селата живородените са съответно 1 604 и 863 деца. Коефициентът на раждаемост в градовете е 9.7‰, а в селата - 8.7‰. През 2014 г. тези коефициенти са били съответно 10.0 и 9.1‰.

В регионален аспект най-висока е раждаемостта в областите Сливен - 12.6‰, София (столица) - 10.2‰, и Бургас - 9.9‰. В седемнадесет области раждаемостта е по-ниска от средната за страната, като най-ниски стойности се наблюдават в областите Смолян (6.5‰) и Видин (6.1‰).

3. Коефициенти на раждаемост, смъртност и естествен прираст на населението в област Пазарджик по години

Година	(Промили)		
	Раждаемост (на 1 000 души)	Смъртност (на 1000 души)	Естествен прираст (на 1 000 души)
2013	9.7	13.9	-4.2
2014	9.7	15.0	-5.3
2015	9.3	15.4	-6.1

³ Брой живородени деца на 1 000 души от средногодишния брой на населението през годината.

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО – ЮГ

Тоталният коефициент на плодовитост⁴ е един от основните показатели, характеризиращи плодовитостта на жените. **През 2015 г. средният брой живородени деца от една жена в област Пазарджик е 1.72.** За сравнение, през 2004 г. той е бил 1.44 деца, а през 2014 г. - 1.76 деца.

През 2015 г. в област Пазарджик средната възраст на жените при раждане на първо дете е 24.8 години, при 26.9 г. за страната.

Наблюдава се трайна тенденция на увеличаване на абсолютния брой и относителния дял на извънбрачните раждания. Относителният дял нараства от 55.0% през 2004 г., на 69.0% през 2015 г.

През 2015 г. броят на живородените извънбрачни деца в област Пазарджик е 1 702, или 69.0%, от всички живородени.

Високата извънбрачна раждаемост е резултат от значителното нарастване на броя на фактическите съжителствата сред младите хора.

В регионален аспект най-висок е относителният дял на извънбрачни раждания в областите Видин (77.4%) и Враца (73.5%). Този дял е над 50.0% във всички области на страната с изключение на Разград (45.2%), Благоевград (42.3%) и Кърджали (40.7%).

Смъртност

Броят на умрелите в област Пазарджик е 4 082 души, а коефициентът на обща смъртност⁵ - 15.4‰. И през 2015 г. се задържа високо нивото на общата смъртност, както за страната, така и за област Пазарджик.

Спрямо предходната година броят на умрелите се е увеличил със 71 случая, или с 1.8%. Смъртността сред мъжете (16.2‰) продължава да бъде по-висока в сравнение със смъртността сред жените (14.6‰).

С най-висока смъртност в страната са областите Видин - 22.8‰, и Монтана - 21.3‰, следвани от Кюстендил (19.5‰), Враца, Габрово и Перник (по 19.4‰). В седем области смъртността е по-ниска от общата за страната, а в област Сливен е на нивото на средната за страната. Най-ниска е смъртността в областите София (столица) - 11.9‰, Кърджали - 12.6‰, и Варна - 12.7‰. **Област Пазарджик се нарежда на 20-то място (15.4‰).**

През 2015 г. на 1 000 жени в област Пазарджик умират 1 067 мъже. Продължават и силно изразените различия в смъртността сред градското и селското население. Коефициентът на смъртност е по-висок в селата (18.1‰), отколкото в градовете (13.8‰).

През 2015 г. в страната са починали 434 деца на възраст до една година, за област Пазарджик техният брой е съответно 29. Коефициентът на детската смъртност на 1000 живородени за област Пазарджик за 2015 г. е 11.8‰, който нарежда областта на 3-то място. За страната този коефициент е 6.6‰.

В регионален аспект през 2015 г. в общо тринадесет области коефициентът на детска смъртност е по-нисък от средния за страната, като най-нисък е в областите София (столица) - 2.5‰, Кюстендил - 3.2‰, и Габрово - 3.8‰. Най-висока стойност на коефициента на детска смъртност е регистрирана в областите Ловеч (12.9‰), Сливен (12.8‰) и Пазарджик (11.8‰).

⁴Среден брой живородени деца, които би родила една жена през целия си фертилен период съобразно повъзrastовата плодовитост през отчетната година.

⁵ Брой умрели лица на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

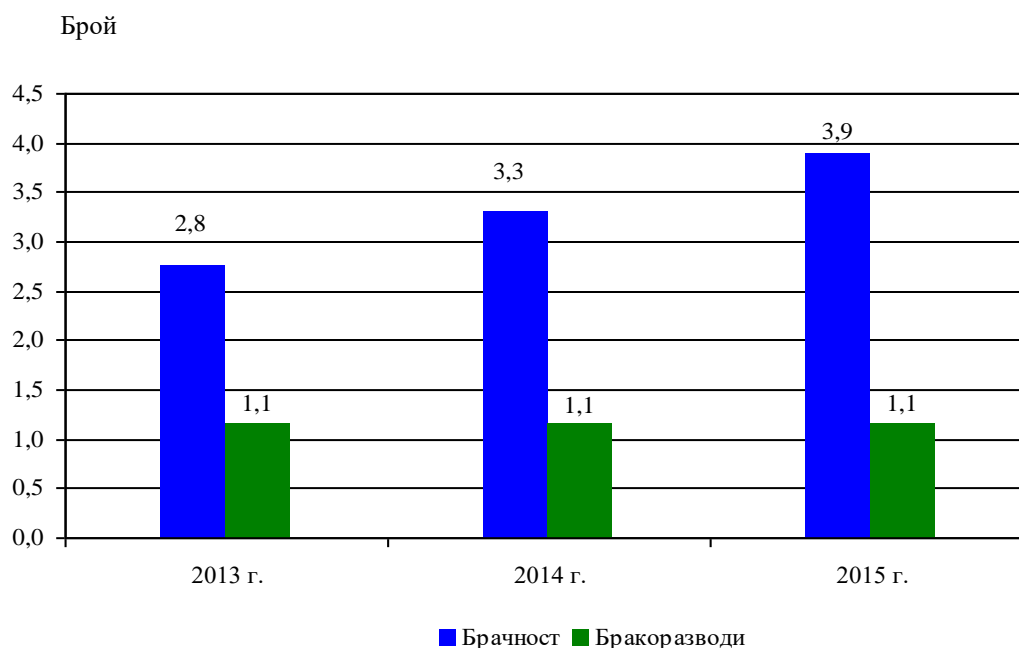

Бракове и бракоразводност

През 2015 г. се наблюдава увеличаване на броя на сключените бракове в област Пазарджик. Регистрираните юридически бракове са 1 038 и са със 143 повече от предходната година. От всички регистрирани бракове 69.4% (720) са сред населението в градовете. В селата са сключени 318 брака. Увеличението на броя на сключените бракове води и до увеличаване на коефициента на брачност⁶. През 2014 г. той е бил 3.3‰, а през 2015 г. - 3.9‰.

Областите с най-много бракове на 1 000 души от населението са Добрич и Кърджали - съответно 5.1 и 5.0‰, а най-нисък е коефициентът на брачност в областите Смолян - 2.3‰, и Враца - 2.1‰.

Фиг. 2. Коефициенти на брачност и бракоразводност

Броят на разводите в област Пазарджик през 2015 г. е 290 и е с 4 по-малко спрямо 2014 година (294). От всички прекратени бракове 72.8% (211) се отнасят за населението в градовете.

Вътрешна и външна миграция на населението

През 2015 г. в преселванията между населените места в област Пазарджик участват 1 447 души, или това е вътрешнообластната миграция.

През 2015 г. 983 души са заявили промяна на своя настоящ адрес от област Пазарджик в чужбина.

Лицата, които са сменили местоживеенето си от чужбина в България, или потокът на

⁶ Брой сключени бракове на 1 000 души от населението

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО – ЮГ

имигрантите включва български граждани, завърнали се в страната, както и граждани на други държави, получили разрешение за постоянно пребиваване в страната. През 2015 г. 259 лица са заявили промяна на своето обичайно местоживееие от чужбина в област Пазарджик.

Естествен и механичен прираст на населението

Броят и структурите на населението се определят от размерите и интензивността на неговото естествено и механично (миграционно) движение. Разликата между живородените и умрелите представлява естественият прираст на населението. **През 2015 г. в резултат на отрицателния естествен прираст населението на област Пазарджик е намаляло с 1 615 души.**

Намалението на населението, измерено чрез коефициента на естествения прираст⁷ в област Пазарджик е минус 6.1%. Коефициентът на естествен прираст в градовете е минус 4.1%, а в селата - минус 9.4%, или намалението на населението в областта в резултат на естествения прираст се дължи предимно на негативните демографски тенденции в селата.

През 2015 г. всички области в страната имат отрицателен естествен прираст.

С най-малки по стойности коефициенти на отрицателен естествен прираст са областите София (столица) (-1.7%), Сливен (-2.7%) и Бургас (-3.4%). С най-голямо намаление на населението вследствие на високия отрицателен естествен прираст е област Видин - минус 16.7%, следвана от областите Монтана (-13.2%) и Габрово (-12.5%). В осем области населението намалява с над 10 на 1 000 през 2015 година.

Съществено влияние върху броя и структурите на населението оказва и механичният прираст (нетното салдо от външната миграция), който също е отрицателен - минус 1 304 души. Той се формира като разлика между броя на заселилите се и изселилите се от областта.

4. Механичен прираст на населението в област Пазарджик по години

Година	(Брой)		
	Заселили	Изселили	Механичен прираст
2013	2 251	3 531	-1 280
2014	2 297	3 616	-1 319
2015	2 997	4 301	-1 304

През 2015 г. шест области имат положителен механичен прираст: София (5.5%), София (столица) - (4.2%), Бургас (2.7%), Хасково (2.5%), Варна (1.6%) и Пловдив (1.4%). С най-голямо намаление на населението в резултат на отрицателния механичен прираст са областите Смолян (-12.9%), Разград (-7.0%) и Враца (-6.9%).

За област Пазарджик този показател също е отрицателен - минус 4.9%.

През 2015 г. заселилите се в област Пазарджик са със 700 души повече в сравнение с 2014 година. Заселилите се в област Пазарджик през 2015 г. са 2 997 души, като от тях 45.5% (1 365) са мъже и 54.5% (1 632) са жени.

От общините в областта само община Лесичово и община Стрелча имат положителен механичен прираст - съответно плюс 172 и плюс 91 души.

⁷ Разлика между броя на живородените и броя на умрелите на 1 000 души от средногодишния брой на населението

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО – ЮГ

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Информационна система „Демография” в Националния статистически институт. Източник на данните за естественото и механичното движение на населението (раждания, умирация, бракове, разводи, вътрешна миграция) е Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението. Те се регистрират чрез документите образци ЕСГРАОН - ТДС: съобщение за раждане, съобщение за сключен граждански брак, съобщение за прекратен граждански брак, съобщение за смърт и адресна карта за промяна на настоящ адрес.

Източник на данните за външната миграция са: Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението Образец ЕСГРАОН - ТДС: адресна карта за промяна на настоящ адрес; Националната агенция за приходите; Национален осигурителен институт; Министерство на вътрешните работи; Оценки на емиграционните потоци.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области) и статистически райони по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживееене на лицето.

Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години. Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.

При изчисляване на демографските показатели се използва съвкупността на средногодишното население. Средногодишният брой на населението е средна аритметична величина от изчисленото население към края на предходната и края на отчетната година.